

Pandemische paraatheid in gevaar

GGD GHOR Nederland is bezorgd over de voorgenomen bezuiniging van het kabinet op de intensivering van de publieke gezondheid, en de gevolgen hiervan voor de pandemische paraatheid in Nederland. Het kabinet lijkt de lessen van de coronacrisis niet te willen implementeren, hoewel duidelijk is dat het risico op het uitbreken van een nieuwe pandemie onverminderd aanwezig is. De veiligheid en weerbaarheid van iedereen in Nederland komen daarom onder druk te staan bij een volgende gezondheidscrisis, in deze kabinetsperiode of een volgende. GGD GHOR Nederland pleit er daarom voor om de bezuiniging ongedaan te maken.

Nederland onvoldoende klaar voor een volgende pandemie

Dat een nieuwe pandemie in de toekomst weer zal uitbreken, staat vast. In de [Landelijke Agenda Crisisbeheersing](#) van de NCTV wordt terecht benoemd dat infectieziekten een belangrijk dreigingsthema vormen voor Nederland. Ondertussen [stelde de Onderzoeksraad voor Veiligheid vast](#) dat de pandemische paraatheid in Nederland op dit moment onvoldoende is. De GGD'en stonden tijdens de coronapandemie aan de frontlinie en hebben als geen ander ervaren hoe belangrijk een goede voorbereiding is om een grootschalige gezondheidscrisis effectief te kunnen bestrijden. Maar met de coronacrisis net achter de rug heeft het kabinet-Schoof voorgenomen om te bezuinigen op de pandemische paraatheid van Nederland, oplopend tot 300 miljoen structureel. De envelop had onder andere als doel om de infectieziektebestrijding door GGD'en te versterken. Kwetsbaarheden op regionaal niveau moeten namelijk weggewerkt zijn om goed bij te kunnen dragen aan de opschaling tot een landelijke operatie. De eerste bezuiniging voor 2025 is al een feit: er zouden 75 fte coördinatoren pandemische paraatheid komen bij de GGD'en. Die menskracht kunnen de GGD'en nu niet aanstellen.

Gevolgen van de bezuiniging op pandemische paraatheid voor GGD'en

De bezuinigingen zullen dan ook forse gevolgen hebben voor de infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid in Nederland. Een aantal gevolgen voor GGD'en:

1. De infectieziektebestrijding komt weer op het te lage niveau van voor de coronapandemie

Indien de bezuiniging doorgaat dan komt de infectieziektebestrijding weer op het te lage niveau van vóór de coronapandemie. GGD'en hebben in het programma versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid GGD'en (VIP-programma) hun personele capaciteit opgebouwd tot een noodzakelijk beter niveau en deze goed ingewerkte en in de infectieziektebestrijding geschoolde professionals moeten dan weer ontslagen worden. Wanneer de financiële middelen niet structureel worden kan de GGD deze opgeleide mensen niet in dienst houden. De GGD'en komen dan weer onder het niveau van capaciteit dat ze nodig hebben voor het uitvoeren van de kerntaken infectieziektebestrijding, laat staan dat ze voldoende capaciteit hebben om op te schalen bij een nieuwe pandemie.

Door een tekort aan professionals kan niet adequaat gereageerd worden op nieuwe infectieziektedreigingen, de opsporing daarvan en/of uitbraken. Het zal ook grote gevolgen hebben voor de Landelijke Functie Opschaling Infectieziektebestrijding (LFI). De LFI kan alleen maar functioneren door een goede samenwerking met de GGD'en. Maar de GGD'en hebben hier dan niet de menskracht voor.

2. Geen IV-systeem voor informatie-uitwisseling omtrent infectieziektebestrijding

Data en een goed informatievoorzieningssysteem (IV) zijn essentieel voor de infectieziektebestrijding en zeker bij een crisis. Op basis van goede data en informatie is te bepalen hoe een epidemie aangepakt moet worden en wat er nodig is om mensen in Nederland goed te helpen. Een dergelijk systeem ontbrak tijdens de coronapandemie. Sindsdien is er hard gewerkt om dit goed te regelen voor de toekomst. Door de (aangekondigde) bezuiniging zal er geen IV-systeem kunnen worden opgeleverd, waardoor er regionaal en landelijk geen goede informatie beschikbaar is over infectieziekten.

3. Innovaties, opleidingen, onderzoek en samenwerkingen komen weer zo goed als stil te liggen

Als er een bedreiging is voor de volksgezondheid moeten we als eenheid opereren en goed samenwerken. Daarvoor is het nodig elkaar te kennen en daar een goede infrastructuur voor op te bouwen. Die samenwerking komt te weinig van de grond wegens een gebrek aan tijd, capaciteiten en geld. Er is geen personeel vanuit GGD'en beschikbaar voor bovenregionale of landelijke samenwerking.

Ook het opleiden van professionals in de infectieziektebestrijding en in onderzoekstrajecten wordt dan stopgezet, met als consequentie dat er geen ontwikkeling en innovatie plaatsvindt. Opgedane kennis en ervaring zullen snel verouderen, waardoor de pandemische paraatheid zelfs afneemt en de uitvoering van de kerntaken voor infectieziektebestrijding niet meer op het gewenste basisniveau is.

Conclusie

Door klimaatverandering, globalisering, maar ook veiligheidsdreigingen in de wereld is de kans op een nieuwe pandemie onverminderd groot. Maar met de bezuinigingen op pandemische paraatheid wordt er geen opvolging gegeven aan de lessen van de coronapandemie. Hierdoor worden er risico's genomen met de gezondheid en veiligheid van iedereen in Nederland. En dit is volgens GGD GHOR Nederland onuitlegbaar en onverantwoord. Daarom pleiten we voor het wegnemen van deze bezuiniging.

Over GGD GHOR Nederland

GGD GHOR Nederland is dé belangenbehartiger voor de publieke gezondheid en veiligheid in Nederland. Als overkoepelende brancheorganisatie van de 25 Gemeentelijke Gezondheidsdiensten (GGD'en) en Geneeskundige Hulpverleningsorganisaties in de Regio (GHOR) werken wij mét en vóór onze leden aan het versterken van de publieke gezondheid en veiligheid in Nederland. Daarvoor bundelen wij de krachten van onze leden met hun 12.000 professionals. Ook zijn we de verbindende schakel met kennisinstututen, ministeries en andere belangrijke partners. Kijk ook op onze website: <https://ggdghor.nl/>.